

GRUNDNING, f. 2. Se *Grundläggning* och *Grundmätning*.

GRUNDORD, n. 5. (föga brukl.) Se *Stamord*.
GRUNDORGAN, grunndärrgan, m. o. n. 3. (bot.) Växtedel, som hos de högre växterna redan finnes förutbildad i fröet.

GRUNDORSÄK, f. 3. Ursprunglig, första orsak.

GRUNDPELARE, m. 3. 1) Pelare, som tjänar till grund för något. — 2) (fig.) Person eller sak, som tjänar till stöd för något. *Han är en g. för friheten. Tryckfriheten är en af g-larne för nationens frihet.* — Syn. Se *Försvär*.

GRUNDPÅLE, m. 2. pl. — *pålar*. Påle, nedslagen i sank jord eller vatten, för att jemte andra tjena till grund för en byggnad.

GRUNDRÉGALER, n. 3. pl. (kameräl.) Sådana kronans höghets-rättigheter, som angå rätt till ägande af jord eller ränta.

GRUNDRÉGLER, f. 1. pl. — *reglor*. Hufvudsaklig, allmän regel.

GRUNDRIK, a. 2. (fam.) Se *Bottenrik*.

GRUNDRITNING, f. 2. 1) Se *Grundteckning*. — 2) (fig.) Första grunderna af vetenskap, konst, o. s. v.

GRUNDRÄNTA, f. 1. Se *Jordränta*.

GRUNDSÄNNING, f. 2. 1) Sann sats, som ligger till grund för andra deraf härflytande. — 2) Se *Axiom*.

GRUNDSÄTS, m. 3. 1) (fil.) Allmän sanning, hvaratur enskilda härledas. *Af riktiga g-er draga oriktiga slutsföljder.* — För denna bem. brukas vanligare Princip, Grund, Grundsanning. — 2) Regel för uppförandet, handlingssättet. *Moralisk, politisk g. Hafva goda, dåliga g-er. Cæsar hade till g. att aldrig uppskjuta något till morgondagen.* — Syn. Princip, Maxim, Regel, Lefnadsregel. — 3) (i plur., absolut) Goda moraliska grundsätser. *Han har inga g-er. En man utan g-er.* [— satts.]

GRUNDSJÖ, m. 2. (sjöt.) En våg, som reser sig utan synbar orsak.

GRUNDSKOTT, n. 5. Skott, som träffar ett fartyg under vattenlinien. *Skjuta g. Fregatten har fått ett g.*

GRUNDSLÄG, n. 5. (byggn.k.) Den förstärkning, man gifver en lösare grund, till att hindra sjunkning för den byggnad, man tänker uppöra.

GRUNDSPRÅK, n. 5. Det språk, hvarpå en bok, skrift ursprungligen är författad. *Läsa bibeln på g-et.*

GRUNDSÄTFVELSE, f. 3. (gram.) Stafvelse, som tillhör sjelfva stammen af ett ord.

GRUNDSÄTEN, m. 2. 1) Sten, som jemte andra tjänar till grund för en byggnad. — 2) Första sten, som lägges till grundvalen för en byggnad. *Lägga g-en till en kyrka.* — 3) (sing. kollektivt) Sådan slags sten (kollektivt), som användes till grundvalen för en byggnad. — 4) Se *Sockel*.

GRUNDSÄTÖD, n. 5. (håde egentl. o. fig.) Stöd, som tjänar till grund för något; hufvudsakligt stöd.

GRUNDTAL, n. 5. Räknetal, som betecknar en myckenhet i och för sig, utan afseende på ordningen, t. ex.: *ett, två, tre*, &c. Jfr *Ordningstal*. — Kallas äfv. *Kardinaltal*.

GRUNDTALJA, f. 1. (skepp.) Benämning på de taljor, som fästas emellan ändan af rorpinnen och fartygets sidor.

GRUNDTÄNKE, m. 2. pl. — *tankar*. Se *Grundidé*.

GRUNDTÉCKNING, f. 2. Ritning eller teckning, som föreställer en byggnad, skuren af ett

vågplan, d. v. s. framställer den i horisontel genomskärning. — Syn. *Grundritning, Plan, Planritning*.

GRUNDTÉXT, m. 3. Den ursprungliga texten till en bok, en skrift. *Bibels g.*

GRUNDTÓN, m. 3. (i musik) Den första tonen af hvarje tonart. Kallas äfv. *Hufvudton*.

GRUNDTÄG, n. 5. (skepp.) Benämning på de tjocka tåg, som vid kölhaling begagnas, för att hålla fartyget på behörigt afstånd ifrån brobänken.

GRUNDVÄL, m. 2. 1) De grundmurar, hvarpå en byggnad hvilat, vanligen börjande under jorden och uppstigande ända till första trossbotten.

Lägga g-en till ett hus. — Syn. Grund. — 2) (fig.) a) Hvad som tjänar till grund eller hufvudstöd för något. *Rättvisan är tronernas säkraste g.* — b) (skämtv., fam.) Kraftig maträtt, som börjar en måltid och stillar första appetiten.

GRUNDVÉTÉNSKAP, f. 3. Vetenskap, som utgör grunden för andra.

GRUNDVILKOR, n. 5. Hufvudsakligt vilkor, hvaraf det öfriga beror.

GRUNDVILLFÄRELSE, f. 3. Hufvudsakligt villfarelse, hvarpå andra grunda sig.

GRUNDVÄNDA, v. n. 2. (sjöt.) Att i lägervall vända med tillhjelp af ankare.

GRUNDVÄSENDE, n. sing. Hvad som utgör ett tings inre väsende, och utan hvilket det ej vore, hvad det är; det väsendliga af något. — Förkortas äfv. allmänt till *Grundväsen*.

GRUNDVÄSENDTLIG, grunndväsa'ntligg, a. 2. (fil.) *G. egenskap*, som omedelbart utgör sjelfva väsendet. Kallas äfv. Ursprunglig.

GRUNDYTA, f. 1. Understa ytan af en solid kropp. — Syn. Basis.

GRUNDÄMNE, n. 4. (vetensk.) Ämne, som icke vidare kan fördelas i enklare ämnen. — Syn. Enkelt ämne, Element.

GRUPP, m. 3. (fr. *Groupe*, af ital. *Groppo*) 1) (i mätning och bildhuggeri) Flera föremål, så sammanställda, att ögat uppfattar dem på en gång, och att de hafva ett visst inre sammanhang med hvarandra. — 2) (fig.) Samling, flock, klunga. *En g. af menniskor på gatan. En g. af bar.* — Bildar sammansättningen Ögrupp, m. fl.

GRUPPERA, v. a. 1. Sammanställa i en ell. flera grupper.

GRUS, n. sing. 1) Grofkornig sand, blandad med små kiselsten. *Fylla en väg med g.* — Har sammansättningen: Fyllningsgrus. — 2) Söndermuladt murverk af kullfallna murar (ruiner). *Ninive, denna fordom så mäktiga och praktfulla stad, ligger nu i g.* — 3) (med.) a) Grusartad materia, som åtföljer urinen och orsakar sjukdomen af samma namn. — Ss. *G-blandad, -grop, -hög*.

GRUSA, v. a. 1. 1) Med grus fylla. *G. en väg.* — 2) (fig.) Förstöra (egentl. hvad som är muradt). *G. en stad.* — *G. sig*, v. r. Sönderfalla i grus. — Part. pass. *G-d* brukas nästan adjektivt, t. ex.: *G-de vägar, städer*.

GRUSANDE, n. 4. o. GRUSNING, f. 2. Handlingen, hvarigenom något grusas.

GRUSÄKTIG, GRUSARTAD, a. 2. Liknande grus.

GRUSFYLLNING, f. 2. 1) Fyllande med grus (t. ex. vägar). — 2) Grus, hvarmed något blifvit fylt.

GRUSIG, a. 2. 1) Blandad med grus. *G. jord.* — 2) Liknande grus. — 3) Full med, öfverströdd, orenad af grus.

GRUSJORD, f. sing. Grusblandad jord. Kallas äfv. *Örjord*.